

PROGRAM WYCHOWAWCZY

**PRZEDSZKOLA MIEJSKIEGO NR 10
W JAŚLE**

*„Okres wczesnego dzieciństwa jest bez wątpienia najbogatszy.
Poprzez wychowanie trzeba go wykorzystać w każdy możliwy sposób.
Straty tego czasu nie da się odnowić”.*
(M. Montessori)

I. Wstęp	3
II. Podstawa prawna opracowanego programu wychowawczego	4
III. Cele programu wychowawczego.....	4
IV. Formy realizacji treści programowych.....	6
V. Warunki realizacji programu	6
VI. Obowiązki nauczycieli jako wychowawców	7
VII. Obowiązki rodziców w zakresie wspomagania pracy wychowawczej nauczyciela.....	8
VIII. Prawa i obowiązki dziecka	8
IX. Zasady zachowań obowiązujących w przedszkolu	9
X. Przykładowe kodeksy - reguły zachowań obowiązujące w przedszkolu	11
XI. Stosowane w przedszkolu nagrody	12
XII. Stosowane w przedszkolu konsekwencje za nieprzestrzeganie ustalonych norm zachowań	12
XIII. Realizowane treści wychowawcze	13
XIV. Wskazówki dla nauczycieli i rodziców do realizacji programu wychowawczego przedszkola – kilka praktycznych rad	17
XV. Ewaluacja programu	17
XVI. Propozycje literatury uczącej dzieci wartości wychowawczych.....	22
XVII. Aneks - narzędzia ewaluacyjne.....	25

I. Wstęp

Wychowanie - wg Muszyńskiego są to wszelkie zamierzone działania w formie interakcji społecznych mające na celu wywołanie trwałych, pożądanых zmian w osobowości. Przedszkole stara się przygotowywać wychowanków do samodzielnego kierowania swoim życiem. Proces wychowawczy jest celowy i bierze pod uwagę dobro dziecka.

Także rodzina i jej otoczenie kształtują podstawy dziecka. Dziecko stale jest wystawione na różne wpływy, np. telewizji, radia, ilustrowanych magazynów i czasopism, książek, widowisk, imprez sportowych i innych.

Nauczyciel w przedszkolu dąży do przygotowania dziecka do osiągnięcia gotowości szkolnej i uczy zachowań prospołecznych.

Warto dostarczać dzieciom prawidłowych wzorów postępowania, które czynią je zdolnym do uczestnictwa w życiu i działalności społeczeństwa. Z uwagi na to rozwijanie zachowań prospołecznych powinno być konsekwentne i systematyczne przez cały okres pobytu dziecka w przedszkolu we współpracy z domem rodzinnym. Odpowiednie środowisko wychowawcze opiera się na podstawowych elementach wychowania.

II. Podstawa prawna opracowanego programu wychowawczego

- Konstytucja Rzeczypospolitej Polskiej
- Konwencja Praw Człowieka
- Ustawa z dnia 26 stycznia 1982 r. – Karta Nauczyciela
- Ustawa z dnia 7 września 1991 r. o systemie oświaty (Dz. U. z 2016 r. poz.1943 ze zm.)
- Rozporządzenie Ministra Edukacji Narodowej z dnia 14 lutego 2017 r. (poz. 356) w sprawie podstawy programowej wychowania przedszkolnego dla przedszkoli oddziałów przedszkolnych w szkołach podstawowych oraz innych form wychowania przedszkolnego
- Krajowy Program Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie
- Programy lokalne o charakterze wychowawczym i profilaktycznym (bezpieczeństwo)
- Statut Przedszkola

III. Cele programu wychowawczego

Nadrzędnym celem pracy wychowawczej jest świadome wprowadzenie dziecka w system pożądaných zachowań, stworzenie mu warunków do wszechstronnego rozwoju osobowego, przy zapewnieniu poczucia bezpieczeństwa, poszanowania godności, wolności i ochrony przed wszelkimi formami przemocy fizycznej oraz psychicznej. Program zawiera cele, które ukierunkowują działalność nauczyciela oraz wspomagają kształtowanie prawidłowych postaw funkcjonowania dzieci w grupie w oparciu o wzmocnienia pozytywne.

Program wychowawczy jest zgodny z podstawą programową wychowania przedszkolnego i zawarty jest w następujących obszarach:

- Kształtowanie umiejętności społecznych dzieci: porozumiewanie się z dorosłymi i dziećmi, zgodne funkcjonowanie w zabawie i sytuacjach zadaniowych (1)
- Kształtowanie czynności samoobsługowych, nawyków higienicznych i kulturalnych. Wdrażanie dzieci do utrzymywania ładu i porządku (2)
- Wdrażanie dzieci do dbałości o bezpieczeństwo własne oraz innych (6)
- Wychowanie do poszanowania roślin i zwierząt (12)
- Wychowanie rodzinne, obywatelskie i patriotyczne (15)

Cele główne:

1. Kształtowanie prawidłowych postaw funkcjonowania w grupie w oparciu o wzmocnienia pozytywne.
2. Kształtowanie czynności samoobsługowych, nawyków higienicznych oraz kulturalnych.
3. Kształtowanie umiejętności zabawy i pracy w grupie w trakcie zajęć samorządnych i zorganizowanych w przedszkolu i poza budynkiem przedszkolnym.
4. Uczenie wzajemnej tolerancji, akceptacji, zrozumienia potrzeb i odrębności do drugiego człowieka oraz rodziny; rozwijanie empatii.

5. Wprowadzenie dziecka w świat wartości uniwersalnych: dobro, prawda, miłość, piękno, patriotyzm, tolerancja, życzliwość, sprawiedliwość.
6. Rozwijanie postaw prozdrowotnych.
7. Wspieranie rodziców w ich działaniach wychowawczych.
8. Wychowanie dziecka otwartego odnoszącego sukces w dalszej edukacji, wrażliwego, o wysokiej kulturze osobistej.
9. Stwarzanie warunków do pełnego rozwoju osobowego każdego z naszych wychowanków, zgodnego z ich wrodzonym potencjałem i możliwościami w relacjach ze środowiskiem społeczno – kulturowym i przyrodniczym.
10. Kształtowanie poczucia przynależności do wspólnoty – małej i dużej ojczyzny oraz tożsamości narodowej i regionalnej.

Cele szczegółowe:

- rozróżnianie pozytywnych i negatywnych form zachowania,
- rozróżnianie dobra od zła,
- przestrzeganie kompromisu w zabawie, drogą negocjacji, bez stosowania agresji.
- stosowanie się do umów ustalonych w grupie (Kodeks przedszkolaka),
- kształtowanie odporności emocjonalnej,
- używanie form grzecznościowych i kulturalne zachowywanie się w każdej sytuacji,
- kształtowanie samodzielności,
- akceptowanie drugiego człowieka,
- rozpoznawanie i nazywanie uczuć innych,
- pomaganie niepełnosprawnym i innym,
- dbanie o dobro własne i innych,
- dostrzeganie odrębności innych i rozumienie ich potrzeb,
- kształtowanie poczucia przynależności do grupy, rodziny oraz wypełnianie obowiązków na ich rzecz,
- odczuwanie i wzmacnianie więzi z przedszkolem, domem rodzinnym i ojczyzną,
- rozwijanie zainteresowań własną miejscowością i regionem,
- wzmacnianie poczucia przynależności narodowej, historycznej, kulturowej,
- uświadamianie oraz wpajanie szacunku dla kultury własnego narodu oraz jego dziedzictwa,
- kształtowanie postaw otwartych, tolerancyjnych, nastawionych na różnorodności akceptację innych kultur i narodów,
- szanowanie praw człowieka,
- kształtowanie opiekuńczej postawy dzieci wobec istot żywych i środowiska naturalnego,
- ukazywanie walorów estetycznych przyrody i budzenie potrzeby zachowania jej piękna,
- kształtowanie u dzieci poczucia odpowiedzialności za stan środowiska w swoim otoczeniu,
- zachęcanie dzieci i ich rodziców do podejmowania konkretnych działań na rzecz przyrody ojczystej,
- kształtowanie świadomej i czynnej postawy w dążeniu do zachowania zdrowia,
- nabywanie właściwych nawyków higienicznych, żywieniowych i aktywności ruchowej,
- stwarzanie poczucia bezpieczeństwa własnego i innych oraz życia w zgodzie ze środowiskiem naturalnym,
- angażowanie rodziców w działalność prozdrowotną przedszkola

IV. Formy realizacji treści programowych

- opracowanie i realizacja planu pracy wychowawczo - dydaktycznej w danym roku szkolnym
- umieszczanie w planach pracy nauczycieli problematyki dotyczącej kształtowania pozytywnych zachowań dzieci
- realizację przez nauczycieli zawartych w planach pracy treści poprzez zabawy i inne formy aktywizujące działania dzieci i rodziców
- opracowanie i realizacja harmonogramu uroczystości przedszkolnych
- opracowanie systemu wzmacniania pozytywnych zachowań dzieci
- opracowanie planu współpracy z rodzicami i środowiskiem lokalnym
- informacje na gazetce przedszkolnej dla rodziców
- realizacja wybranych programów wychowania przedszkolnego
- opracowywanie i wdrażanie innowacji i własnych programów autorskich
- przeprowadzanie z dziećmi zabaw integracyjnych, tematycznych, dydaktycznych, konstrukcyjnych, ruchowych, relaksacyjnych
- organizowanie wystawek prac dziecięcych
- zaznajamianie dzieci z literaturą dziecięcą
- organizowanie zajęć otwartych i warsztatów dla rodziców
- uczestniczenie dzieci w uroczystościach przedszkolnych, konkursach, koncertach
- publikacje
- prace porządkowe, hodowlane

V. Warunki realizacji programu

Programem wychowawczym objęte są dzieci przedszkolne. Zadania wychowawcze realizuje się w sposób ciągły przez wszystkich nauczycieli poprzez odpowiedni dobór metod i form pracy, literaturę, pomoce dydaktyczne oraz stosowane środki wzmacniające pozytywne zachowania dzieci. Nauczyciele współpracują z rodziną dziecka w celu ujednolicenia oddziaływań wychowawczych. Dzieci wdrażane są do przestrzegania Kodeksu Przedszkolaka i Konwencji Praw Dziecka, umów i zasad regulujących współżycie w grupie oraz ogólnych norm społecznych. Pracownicy niepedagogiczni wspierają działania nauczycieli.

Program wychowawczy przedszkola zakłada podmiotowe traktowanie dzieci, poszanowanie ich godności osobistej, stwarzanie sytuacji wyzwalającej ich aktywność oraz warunków do pełnego rozwoju osobowego zgodnego z ich wrodzonym potencjałem i możliwościami. Stanowi wytyczne do pracy wychowawczej dla dyrektora przedszkola, nauczycieli, pracowników niepedagogicznych oraz organizacji i instytucji wspomagających pracę przedszkola. Jego realizacja wpłynie na spójność i wielokierunkowość oddziaływań wychowawczych.

W naszym Przedszkolu

DZIECKO:

- Poznaje swoje prawa i obowiązki.
- Czuje się bezpieczne.
- Rozwija się twórczo i jest samodzielne.
- Ma możliwość indywidualnego rozwoju i osiąga sukces.

- Uczy się dostrzegać swoje mocne strony.
- Buduje pozytywny obraz samego siebie.
- Jest świadome swojej przynależności narodowej.
- Uczy się dostrzegać potrzeby innych ludzi.
- Osiąga gotowość szkolną.

RODZICE:

- Uzyskują fachową pomoc pedagogiczną.
- Otrzymują obiektywną ocenę postępów i niepowodzeń dziecka.
- Mogą mówić otwarcie o swoich spostrzeżeniach na temat pracy przedszkola.
- Mają możliwość bezpośredniej rozmowy z nauczycielem w ramach kontaktów indywidualnych.
- Mogą czynnie uczestniczyć w życiu przedszkola i wspierać placówkę w jego działaniach
- Są partnerami w tworzeniu klimatu działalności kształcąco - wychowawczej i zarządzania placówką.

NAUCZYCIELE:

- Aktywnie realizują zadania przedszkola określone w dokumentach wewnętrznych placówki.
- Podejmują działania innowacyjne, są aktywni i twórczy.
- Tworzą i realizują autorskie programy dostosowane do potrzeb dziecka i placówki.
- Współpracują z rodzicami i środowiskiem lokalnym.
- Doskonają swoją wiedzę i uzyskują nowe doświadczenia.
- Wykorzystują twórcze i aktywne metody, promując nowatorski styl pracy.
- Uzyskują wyższe stopnie awansu zawodowego.
- Pozyskują rodziców do efektywnych działań na rzecz przedszkola oraz poszukują sponsorów.
- Dokonują samooceny własnej pracy.
- Dzielą się wiedzą i doświadczeniem z innymi nauczycielami.
- Prowadzą obserwacje pedagogiczne i diagnozy rozwoju dziecka.
- Dobierają metody wychowawcze i dydaktyczne, wspomagające indywidualny rozwój wychowanków.

VI. Obowiązki nauczycieli jako wychowawców

- Tworzenie życzliwej atmosfery warunkującej komfort i zdrowie psychiczne wychowanków;
- Kształtowanie umiejętności kulturalnego zachowania się, współdziałania w grupie poprzez wspólną zabawę, naukę, rozwiązywanie zadań, problemów, współdziałanie;
- Stosowanie metod wzmacniających pozytywne zachowania i eliminujących niepożądane we współpracy z rodzicami dziecka;
- Tworzenie sytuacji umożliwiających rozwój wszystkich sfer osobowości;
- Rozwijanie umiejętności adekwatnego do sytuacji reagowania emocjonalnego, właściwe wyrażanie swoich opinii, sądów, emocji;
- Troska o zdrowie dzieci przez wdrażanie podopiecznych do dbania o higienę osobistą oraz przestrzegania zasad bezpieczeństwa;

- Rozwiązywanie indywidualnych problemów poprzez udzielanie dzieciom wszechstronnej pomocy;
- Poznawanie dzieci i utrzymywanie stałego kontaktu z rodzicami w zakresie wspomagania ich działań wychowawczych oraz opiekuńczych;
- Poszanowanie godności wychowanka jako osoby: akceptowanie go, uznawanie jego praw, pozwalanie na wyrażanie swoich myśli;
- Uczenie i wychowywanie własnym przykładem kulturalnego i moralnego życia oraz postępowania;
- Kreatywność i otwartość;
- Poszanowanie zakresu swoich kompetencji wychowawczych;
- Dotrzymywanie umów, tajemnic, przyrzeczeń.

VII. Obowiązki rodziców w zakresie wspomagania pracy wychowawczej nauczyciela

- Dbanie o właściwą formę spędzania czasu wolnego przez dzieci;
- Współpraca z nauczycielami ujednolicająca wpływ wychowawczy względem dziecka;
- Podejmowanie działań wspierających proces wychowawczy przedszkola;
- Współdecydowanie w formach pomocy dzieciom, wspieranie działań wspomagających ich rozwój zgodnie z wskazaniami nauczyciela;
- Tworzenie sytuacji umożliwiających rozwój wszystkich sfer osobowości;
- Kształtowanie umiejętności kulturalnego zachowania się, współdziałania w grupie poprzez wspólną zabawę, naukę, rozwiązywanie zadań, problemów;
- Rozwijanie umiejętności adekwatnego do sytuacji reagowania emocjonalnego, właściwe wyrażanie swoich opinii, sądów, emocji.

VIII. Prawa i obowiązki dziecka

Dziecko w przedszkolu ma wszystkie prawa wynikające z **Konwencji Praw Dziecka** w tym do:

- Prawidłowo zorganizowanego procesu opiekuńczo- wychowawczo- kształcącego zgodnie z zasadami higieny pracy umysłowej.
- Poszanowania własnej godności
- Ochrony przed wszelkimi formami przemocy fizycznej bądź psychicznej.
- Posiadania własnego zdania i możliwości jego wyrażania oraz podejmowania decyzji i ponoszenia ich konsekwencji.
- Prośzenia o to czego chce, ale nie wymagania tego
- Popelniania błędów i możliwości naprawiania ich
- Akceptacji siebie takim, jakim jest
- Przebywania w bezpiecznych warunkach sprzyjających jego rozwojowi
- Indywidualnego tempa procesu rozwojowego
- Korzystania z dóbr kulturalnych
- Poszanowania własności

- Możliwości wyciszenia i relaksacji
- Korzystania z kontaktów interpersonalnych z dziećmi i dorosłymi
- Zabawy i wybierania towarzyszy zabaw
- Zdobywania wiedzy i umiejętności, badania i eksperymentowania
- Uczestniczenia we wszystkich formach aktywności proponowanych w przedszkolu

Dziecko w przedszkolu ma obowiązek:

- Przejawiać właściwy stosunek do rówieśników, osób starszych
- Nie oddalać się od grupy bez wiedzy nauczycieli
- Sygnalizować złe samopoczucie i potrzeby fizjologiczne
- Dbać o sprzęt i zabawki znajdujące się w przedszkolu oraz zgłaszać wszelkie zauważone uszkodzenia
- Dbać o estetykę i czystość pomieszczeń, w których przebywa

IX. Zasady zachowań obowiązujących w przedszkolu

Tworząc program wychowawczy przedszkola należy się kierować poniższymi zasadami:

- zasada dobra dziecka, zgodnie z którą, wszystkie działania podejmowane są w najlepiej pojętym interesie dziecka,
- zasada równości, zgodnie z którą wszystkie dzieci uczęszczające do przedszkola, niezależnie od stanu psychicznego, fizycznego, materialnego, są traktowane tak samo,
- zasada ujednolicenia oddziaływań wychowawczych, zgodnie z którą zadaniem przedszkola jest działanie mające na celu uświadomienie rodzicom ich roli w wychowywaniu dziecka i pozyskanie rodziców do współpracy,
- zasada kultury osobistej, zgodnie z którą, dzieci wdrażane są do posługiwania się na co dzień formami grzecznościowymi, ustępowania sobie wzajemnie i starszym, uważnego słuchania innych oraz umiejętnego zachowania się przy stole, w łazience, w miejscach publicznych itp.,
- zasada dbania o zdrowie, zgodnie z którą zadaniem przedszkola jest kształtowanie wśród wychowanków nawyków prozdrowotnych,
- zasada koleżeństwa, zgodnie z którą dzieci wdrażane są do prospołecznych zachowań,
- zasada dbania o ład i estetykę otoczenia, zgodnie z którą od wychowanków przedszkola wymaga się porządkowania zabawek, zwracania uwagi na swój wygląd, szanowania pracy woźnych,
- zasada szacunku wobec cudzej własności, zgodnie z którą uwarżliwia się dzieci na potrzebę pytania przed pożyczeniem oraz korzystania z rzeczy unikając ich uszkodzenia,
- zasada szacunku wobec przyrody, zgodnie z którą, zadaniem przedszkola jest uświadamianie konieczności dbania o środowisko naturalne i przekazywanie dzieciom wzorców proekologicznych,
- zasada prorodzinna, zgodnie z którą u wychowanków wzmacnia się więzi z rodzicami, dziadkami w ramach uroczystości oraz kultywuje tradycje rodzinne,
- zasada patriotyzmu, zgodnie z którą uświadamia się dzieciom ich przynależność narodową,
- zasada wartości moralnych, zgodnie z którą, przekazuje się dzieciom przykłady

szacunku dla godności, odrębności, prywatności innych i kształtuje postawę asertywności i tolerancji.

Gromadząc informacje o stanie rozwoju dziecka kierujemy się zasadami:

- nauczyciele zobowiązani są do gromadzenia informacji o dziecku i dokumentowaniu jego rozwoju w sposób opracowany przez nauczycieli,
- informacje o dziecku zawarte są w arkuszach obserwacyjnych, teczkach indywidualnych, innych dokumentach opracowanych przez nauczycieli,
- rodzice o postępach edukacyjnych swoich dzieci dowiadują się na zebraniach grupowych, w trakcie indywidualnych rozmów podejmowanych z inicjatywy nauczyciela lub rodzica, warsztatach,
- na życzenie rodziców nauczyciel zobowiązany jest napisać opinię o aktualnych osiągnięciach dziecka,
- rodzice mają możliwość uzyskania pomocy psychologiczno – pedagogicznej w ramach współpracy z Poradnią Psychologiczno – Pedagogiczną oraz mogą skorzystać z pomocy logopedy.

Zasady współpracy wychowawczej z rodziną dziecka opierają się na:

- przekazywaniu rodzicom rzetelnej informacji na temat postępów dziecka, jego zachowania oraz ewentualnych niepowodzeń,
- włączaniu rodziców i innych członków rodziny do podejmowania działań na rzecz placówki,
- szerzeniu wiedzy pedagogicznej wśród rodziców,
- poznawaniu sytuacji i warunków domowych dziecka oraz potrzeb opiekuńczo – wychowawczych,
- informowaniu rodziców o osiągnięciach jak również negatywnych zachowaniach dziecka,
- tworzeniu pozytywnej atmosfery w kontaktach z rodziną dziecka.

Zasady współpracy ze środowiskiem lokalnym opierają się na:

- propagowaniu idei integracji dzieci ze środowiskiem społecznym (inne przedszkola, szkoły, instytucje kulturalno – oświatowe i inne),
- podtrzymywaniu tradycji organizowania imprez o charakterze lokalnym,
- współpracy z Poradnią Psychologiczno – Pedagogiczną, szkołami oraz innymi instytucjami wspierającymi placówkę w organizowanych przez nią akcjach, uroczystościach,
- włączaniu się w różnorodne imprezy kulturalne, konkursy organizowane na terenie miasta.

X. Przykładowe kodeksy - reguły zachowań obowiązujące w przedszkolu

Kodeks dobrego przedszkolaka:

- Wspólnie i zgodnie bawię się z dziećmi.
- Potrafię czekać na swoją kolej podczas działalności zabawowej i edukacyjnej.
- Szanuję własność cudzą i wspólną.
- Wiem, że praca innych jest trudem, który należy szanować i tego samego oczekuję od innych.
- Do zabawy biorę tylko te zabawki, którymi teraz będę się bawić, a po skończonej zabawie odłożę je na miejsce.
- Bawię się tak, aby nie powodować zagrożenia i przykrości innym.
- Pomagam innym młodszym i mniej sprawnym kolegom.
- Próbuję samodzielnie rozwiązywać sytuacje problemowe zgodnie z ogólnie przyjętymi normami.
- Stosuję formy grzecznościowe: proszę, dziękuję, przepraszam itp.
- Wiem, że w przedszkolu jestem po to, aby zdobyć wiedzę i umiejętności potrzebne mi w szkole.

Kodeks zdrowego przedszkolaka

- Znam zasady dbałości o zdrowie i bezpieczeństwo oraz je przestrzegam.
- Chętnie korzystam z zabiegów higienicznych.
- Spożywam zróżnicowane posiłki.
- Czynnie spędzam wolny czas.
- Rozumiem zasady sportowej rywalizacji.

Kodeks bezpiecznego przedszkolaka

- Znam swój adres zamieszkania.
- Nie oddalam się od grupy bez wiedzy nauczyciela.
- Sygnalizuję złe samopoczucie oraz potrzeby fizjologiczne.
- Zgłaszam wszelkie przykre wypadki, zauważone uszkodzenia itp.
- Dbam o sprzęt o zabawki znajdujące się w przedszkolu.
- Respekuję normy społeczne i etyczne.
- Prawidłowo współdziałam z rówieśnikami unikając przemocy i agresji.
- Nie spożywam owoców znalezionych w środowisku przyrodniczym bez wiedzy dorosłych.
- Nie manipuluję urządzeniami elektrycznymi, nie bawię się ogniem.
- Korzystam z przyborów zgodnie z zasadami,
- Umiem prawidłowo przechodzić przez jezdnię.
- Wiem jak zachować się w sytuacjach zagrożenia i gdzie otrzymać pomoc.
- Znam zagrożenie ze strony zwierząt i unikam ich.
- Wiem gdzie i jak mogę się bezpiecznie bawić.

Kodeks małego ekologa

- Nie łamię gałęzi drzew i nie deptam trawników.

- Nie śmieję.
- Nie męczę zwierząt.
- Sadzę drzewa i krzewy.
- Opiekuję się zwierzętami.
- Zwracam uwagę tym, którzy czynią krzywdę przyrodzie.
- Rozpoznaję zagrożenia dla środowiska przyrodniczego.

Kodeks małego patrioty

- Znam członków swojej rodziny.
- Znam nazwę swojej miejscowości i uczestniczę w jej życiu.
- Szanuję kulturę i tradycje narodowe.
- Wiem, że mieszkam w Polsce i jestem Polakiem.
- Znam hymn Polski i szanuję znaki narodowe.
- Wiem, że Polska należy do Unii Europejskiej.
- Wiem, że wszyscy ludzie mają te same prawa.

XI. Stosowane w przedszkolu nagrody

- pochwała indywidualna,
- pochwała przed całą grupą,
- pochwała przed rodzicami,
- sprawienie dziecku przyjemności zabawą przez niego wybraną,
- znaczek „serduszek” na tablicy grupowego systemu motywacji do nabywania zachowań pożądanых,
- emblematy uznania (serduszek, miny, nalepki, znaczki itp.),
- dostęp do atrakcyjnej zabawki, zajęcia, zabawy,
- przydzielenie odpowiedzialnej roli, dyżuru.

XII. Stosowane w przedszkolu konsekwencje za nieprzestrzeganie ustalonych norm zachowań

- kara naturalna – zadośćuczynienie wyrządzonej krzywdzie,
- odmówienie dzieciom nagrody,
- czasowe odbieranie przyznanego przywileju,
- „krzeselko do przemyślenia” – chwilowe wykluczenie dziecka z zabawy w celu przeanalizowania swojego postępowania,
- słowne upomnienie, czyli rozmowa (przypomnienie obowiązujących zasad),
- poinformowanie rodziców o przewinieniu,
- wyrażanie przez nauczyciela swojego smutku i zawodu z powodu zachowania dziecka,
- propozycje aktywności mającej na celu rozładowanie negatywnych emocji,
- ukazywanie następstw zachowania, aby skłonić do autorefleksji,
- utrata dyżuru, roli w zabawie,
- skłanianie dziecka do autorefleksji

XIII. Realizowane treści wychowawcze

Wychowanie dziecka wrażliwego, o wysokiej kulturze osobistej, przygotowanego do życia, zgodnego z ogólnie przyjętymi normami społeczno-moralnymi jest bardzo ważne w procesie edukacyjnym. Zgodnie z przesłaniem Janusza Korczaka „Pomóżmy dzieciom, aby każdy z nich stał się tym, kim stać się może”.

Lp.	Obszary programowe	Zadania do realizacji	Spodziewane efekty działań
1.	I. Fizyczny	➤ Jako członka grupy rówieśniczej: • Współdziałanie z rówieśnikami • Współdziałanie w zespole i podejmowanie prób rozwiązywania konfliktów na drodze negocjacji • Nabywanie zwyczaju reagowania na wezwania i polecenia nauczyciela • Rozumienie konieczności szanowania działalności innych • Uważne słuchanie • Szanowanie wspólnych zabawek i odkładanie ich po skończonej zabawie na wyznaczone miejsce. • Uznawanie wzajemnych praw do uczestnictwa w zajęciach, zabawach • Nie oddalanie się od grupy i z miejsca zabawy • Przestrzeganie zasad ruchu drogowego • Unikanie sytuacji zagrażających bezpieczeństwu • Właściwe zachowanie się podczas korzystania ze środków transportu • Bezpieczne relacje w stosunku do nieznajomych • Zachowanie prawidłowej postawy przy stole • Prawidłowe posługiwanie się sztućcami • Stosowanie zasad kulturalnego	• Zgodnie współdziała z rówieśnikami • Zna swoje prawa i respektuje prawa innych • Przestrzega zasady wewnątrzgrupowe • Respektuje polecenia dorosłych • Umie uczestniczyć w ruchu pieszych na drodze • Unika sytuacji niebezpiecznych, zagrażających zdrowiu własnemu i innych • Potrafi kulturalnie zachowywać się przy stole • Nabywa umiejętność zdrowego odżywiania się

		zachowania się przy stole w trakcie spożywania posiłku • Przewyciężanie niechęci do nieznanych potraw • Wyrabianie nawyku spożywania zdrowej żywności • Poznanie i przestrzeganie podstawowych zasad i zabiegów higienicznych na rzecz własnego zdrowia fizycznego i psychicznego • Wdrażanie nawyków higienicznych i kulturalnych • Usamodzielnianie dziecka • Eliminowanie zachowań agresywnych • Poznanie zasad savoir-vivre'e	• Dbą o swoją higienę i zdrowie • Jest samodzielne • Unika agresji • Stosuje zasady kompromisu i negocjacji
2.	II. Emocjonalny	➤ Jako członka społeczeństwa: • Budowanie systemu wartości • Kształtowanie odporności emocjonalnej • Rozpoznawanie i nazywanie uczuć i emocji • Radzenie sobie w nowych i trudnych sytuacjach • Radzenie sobie ze stresem i porażkami • Kształtowanie właściwego stosunku do pozytywnych i negatywnych emocji. • Zabawy rozwijające umiejętność rozpoznawania i nazywania własnych uczuć, własnego nastroju. • Prowadzenie rozmów dotyczących własnych ocen i odczuć, liczenie się z uczuciami drugiej osoby. • Zapoznavanie z bezpiecznymi sposobami rozładowywania emocji nie wyrządzając krzywdy innym, np. – darcie papieru, dmuchanie na bibułę przyczepioną do nosa, zgniatanie gazety.	• Zna system wartości • Jest kulturalne • Kontroluje emocje, umie sobie radzić ze stresem Wykazuje właściwy stosunek do pozytywnych i negatywnych emocji Umie rozpoznać uczucia i określić swój nastrój Prawidłowo rozładowuje emocje, umie się odprężyć, skoncentrować

		• Ćwiczenia relaksacyjne i ruchowe kształcące umiejętności panowania nad własnym ciałem, odprężeniem, koncentracją uwagi. • Wykorzystywanie podczas zajęć różnorodnych form umożliwiających ocenę uczuć, nastroju, charakteru głównych postaci: – historyjki obrazkowe – opowiadania nauczyciela i dzieci – dramy, scenki sytuacyjne, – formy teatralne. • Nabywanie umiejętności rozwiązywania konfliktów oraz metod i technik pozwalających rozładować stres i napięcia emocjonalne. • Nabywanie umiejętności prawidłowego przyjmowania krytyki i cieszenia się z sukcesów. • Uczenie właściwego przyjmowania pochwał i krytyki; poszukiwanie sposobów nagradzania sukcesów innych. • Poznawanie wzorców właściwego zachowania – postawa nauczyciela, postacie z literatury. • Kształtowanie umiejętności radzenia sobie z porażką. • Wdrażanie do samooceny zachowania. • Nabywanie umiejętności nazywania pozytywnych cech charakteru (koleżeństwo, życzliwość, uprzejmość, tolerancja) i cech negatywnych. • Układanie zakończeń historyjek obrazkowych, przewidywanie skutków złego postępowania, wyciąganie wniosków. • Kształtowanie umiejętności rozróżniania prawdy od fałszu,	Potrafi dokonać oceny uczuć bohaterów literackich, teatralnych, itp. Potrafi przyjąć krytykę i cieszyć się z sukcesów Umie dokonać samooceny Różnicuje dobre i negatywne formy zachowań, unika ich, wskazuje konsekwencje Odróżnia dobro od zła
--	--	--	--

		dobra od zła. • Wskazywanie dzieciom sposobów grzecznej lecz stanowczej odmowy „NIE” przez literaturę, scenki dramatyczne, zabawy integracyjne, dyskusje. • Wskazywanie wzorów właściwego postępowania w sytuacjach narzucania woli przez rówieśników w zabawie (zabawy tematyczne kierowane przez nauczyciela).	Potrafi stanowczo odmówić
3.	III. Społeczny	• Przestrzeganie umów i zasad • Podejmowanie prób kontrolowania swojego zachowania • Kształtowanie przynależności do grupy, rodziny • Nabywanie nawyków poprawnego stosowania zwrotów grzecznościowych • Kształtowanie poprawnych relacji z dziećmi i dorosłymi. • Uświadczenie dzieciom ich praw i obowiązków: - obchody Międzynarodowego Dnia Dziecka - zorganizowanie kącika tematycznego: „Prawa dziecka” - szanowanie wspólnych zabawek i odkładanie ich na wyznaczone miejsce • Wykorzystanie literatury dziecięcej do przybliżania wychowankom zakresu poszczególnych praw.	• Respektuje zasady społeczne • Szanuje więzi rodzinne • Prawidłowo funkcjonuje w społeczeństwie • Zna swoje prawa
4.	IV. Poznawczy	• Wzmacnianie więzi emocjonalnej z rodziną • Rozwijanie zainteresowania własną miejscowością i regionem • Wzmacnianie poczucia przynależności narodowej, historycznej, kulturowej • Uświadczenie oraz wpajanie	• Interesuje się własną miejscowością, regionem • Ma poczucie przynależności narodowej • Przejawia postawy patriotyczne • Szanuje prawa człowieka

		szacunku dla kultury własnego narodu oraz jego dziedzictwa • Kształtowanie postaw otwartych, tolerancyjnych, nastawionych na różnorodność i akceptację innych kultur i narodów • Szanowanie praw człowieka • Kształtowanie opiekuńczej postawy dzieci wobec istot żywych i środowiska naturalnego • Ukazywanie walorów estetycznych przyrody i budzenie potrzeby zachowania jej piękna • Kształtowanie u dzieci poczucia odpowiedzialności za stan środowiska w swoim otoczeniu • Zachęcenie dzieci i ich rodziców do podejmowania konkretnych działań na rzecz przyrody ojczystej.	• Jest opiekuńcze w stosunku do zwierząt i roślin • Szanuje przyrodę • Dostrzega piękno środowiska naturalnego, dba o własne otoczenie
--	--	---	--

XIV. Wskazówki dla nauczycieli i rodziców do realizacji programu wychowawczego przedszkola – kilka praktycznych rad

- bądźcie konsekwentni, róbcie to, co mówicie i mówcie o tym, co robicie,
- bądźcie świadomi tego, czego uczycie,
- bądźcie żywym przykładem właściwego działania,
- bądźcie dobrymi obserwatorami dzieci,
- dobrze poznajcie siebie i swoje możliwości,
- połóżcie nacisk na pogłębianie swoich wiadomości i umiejętności,
- stwórzcie atmosferę wzajemnego zaufania i szacunku,
- nie oczekujcie, że natychmiast wystąpi u dziecka pożądana umiejętność, zmiany wymagają czasu.

XV. Ewaluacja programu

1. Ewaluacji programu wychowawczego dokonuje się na radzie pedagogicznej .

2. Ewaluacja programu uwzględnia opinię wychowanków, rodziców, nauczycieli, pracowników przedszkola i wytwory dzieci.

3. Sposoby ewaluacji:

➤ analiza dokumentów:

- księga protokołów rady pedagogicznej
- plany miesięczne
- zapisy w dziennikach
- arkusze obserwacji i diagnozy dzieci
- wytwory dzieci.
- wywiad z dzieckiem

➤ ankiety:

- dla rodziców
- dla nauczycieli

WYWIAD Z DZIECKIEM

1. Czy lubisz chodzić do przedszkola?

TAK

NIE

2. Czy masz wielu kolegów, koleżanki?

TAK

NIE

3. Jak wygląda Twoja buzia, gdy jesteś w przedszkolu?

4. Które zajęcia najbardziej lubisz?

.....

.....

.....

ANKIETA DLA NAUCZYCIELI

Celem ankiety jest dokonanie ewaluacji programu wychowawczego realizowanego w przedszkolu. Uzyskane informacje posłużą planowaniu dalszej pracy wychowawczej.

1. Czy zna Pani program wychowawczy przedszkola?

TAK

NIE

2. Czy realizowany w przedszkolu program wychowawczy pomógł Pani w pracy wychowawczej?

TAK

NIE

3. Który z elementów programu wychowawczego uważa Pani za najistotniejszy? Dlaczego?

.....
.....

4. Które z zadań są najtrudniejsze w realizacji? Dlaczego?

.....
.....

5. Jakie metody wychowawcze uważa Pani za najbardziej skuteczne?

.....
.....

6. Czy współpracuje Pani z rodzicami celem ujednolicenia oddziaływań wychowawczych?

TAK

NIE

Jeśli tak, to w jaki sposób?

7. Jak układa się współpraca z rodzicami w Pani oddziale?

- ☐ bardzo dobrze
- ☐ dobrze
- ☐ słabo
- ☐ źle

8. Czy chciałaby Pani coś zmienić w pracy przedszkola, aby usprawnić realizację programu wychowawczego?

.....
.....

ANKIETA DLA RODZICÓW

Szanowni Państwo, pragniemy pozyskać informacje na temat programu wychowawczego realizowanego w naszym przedszkolu. Państwa odpowiedzi będą cenną wskazówką do dalszej pracy. Proszę zakreślić wybraną odpowiedź

1. Czy zdaniem Państwa program wychowania przedszkolnego pomaga nauczycielom kształtować osobowość dziecka?

TAK

NIE

2. Czy według Państwa nauczyciele zaspokajają potrzeby wychowawcze dzieci?

TAK

NIE

3. Kto zdaniem Państwa rozwiązuje w przedszkolu problemy dziecka?

- nauczyciel

- dyrektor

- poradnia psychologiczno – pedagogiczna

- inne

4. Jakie wartości zdaniem Państwa przedszkole kształtuje w dziecku:

- poczucie bezpieczeństwa

- poczucie własnej wartości

- umiejętność kontrolowania emocji

- umiejętność unikania agresji

- nawyk rozwiązywania konfliktów drogą negocjacji

- umiejętność współdziałania

- umiejętność rozróżniania dobra i zła

- postawę szacunku dla innych

- postawę proekologiczną,

- postawę prozdrowotną

- postawę patriotyczną

- kulturę osobistą

- wrażliwość na tradycje własnego regionu

5. Czy nauczyciele informują Państwa o:

- trudnościach dziecka

TAK

NIE

- postępach dziecka

TAK

NIE

6. Czy Państwa zdaniem wychowanie przedszkolne pozytywnie sprzyja kształtowaniu sylwetki dziecka?

TAK

NIE

NIE MAM ZDANIA

7. Uwagi, spostrzeżenia:

.....

XVI. Propozycje literatury uczącej dzieci wartości wychowawczych

Dziecko jest jak walizka – to z niej wyjmiesz, co do niej włożysz [przysłowie]

I. Szacunek

Utwory literackie, w których znajdują się przykłady szacunku lub braku szacunku:

1. H. Ch. Andersen, „Brzydkie kaczątko”.
2. J. Brzechwa, „Kwoka”.
3. J. Canfield, M. V. Hansen, „Balsam dla duszy dziecka”.
4. A. Lindgren, „Rasmus i włóczęga”, „Dzieci z Bullerbyn”.
5. T. i J. O’Neal, „Szacunek – ja na niego zasługuję i innym go okazuję!”, z serii „Skrzat od dobrych rad”.
6. B. Ostrowicka, „Ale ja tak chcę”.
7. M. Velthuijs, „Żabka i obcy”.
8. A. – C. Westly, „Sekret taty i ciężarówka”.

II. Uczciwość

Utwory literackie, w których znajdują się przykłady uczciwości lub braku uczciwości:

1. J. Brzechwa, „Kłamczucha”, „Pchła Szachrajka”, „Szelmostwa Lisa Witalisa”.
2. E. Kastner, „Mania czy Ania”.
3. C. Collodi, „Pinokio”.
4. A. Lindgren, „Pippi Pończoszanka”.
5. Z. Rogosówna, „Dzieci Pana Majstra”.

III. Odpowiedzialność

Utwory literackie, w których znajdują się przykłady odpowiedzialności lub jej braku:

1. P. Bourgeois, B. Clark, „Franklin mały zapominałski”.
2. J. Canfield, M. V. Hansen, „Balsam dla duszy dziecka”.
3. C. Collodi, „Pinokio”.
4. W. Czwartek, „O gajowym Chrobotku”.
5. G. Delahaye, seria o Martynce.
6. Janosch, Dzień dobry, Świnko”.
7. A. Lindgren, „Pippi Pończoszanka”.
8. N. Most, A. Rudolph, „Co wolno, a czego nie wolno”.
9. M. Musierowicz, „Znajomi z zerówki”.

IV. Odwaga

Utwory literackie, w których znajdują się przykłady odwagi lub jej braku:

1. A. Onichimowska, „Najwyższa góra świata”.
2. H. Amery, „Mity greckie dla najmłodszych”.
3. H. Ch. Andersen, „Nowe szaty cesarza”.
4. E. Knight, „Lassie, wróć”.

V. Pokojowość

Utwory literackie, w których znajdują się przykłady pokojowości lub jej braku:

1. P. Bourgeois, B. Clark, „Franklin mówi <przepraszam>”.
2. C. Collodi, „Pinokio”.
3. M. Leaf, „Byczek Fernando”.
4. A. Lindgren, „Lotta z ulicy Awanturników”.
5. A. A. Milne, „Kubuś Puchatek”.
6. A-C. Westly, Sekret Taty i ciężarówka”.

VI. Sprawiedliwość

Utwory literackie, w których znajdują się przykłady sprawiedliwości lub braku sprawiedliwości:

1. J. Canfield, M. V. Hansen, Balsam dla duszy dziecka”.
2. C. Collodi, „Pinokio”.
3. A-C. Westly, Sekret Taty i ciężarówka”.

VII. Szczęście, optymizm, humor

Utwory, w których bohaterowie są optymistami lub / i wykazują się poczuciem humoru:

1. P. Bourgeois, B. Clark, seria o Franklinie.
2. Janosch, „Ja ciebie wyleczę, powiedział Miś”.
3. A. Lindgren, „Pippi Pończoszanka”, „Karlson z dachu”.
4. K. Makuszyński, „Przygody Koziołka Matołka”.
5. A. A. Milne, „Kubuś Puchatek”.
6. E. Janikowszky, „Gdybym był dorosły”.

VIII. Przyjaźń i miłość

Utwory literackie, w których znajdują się przykłady przyjaźni i miłości lub ich braku:

1. Cz. Janczarski, „Miś Uszatek”.
2. S. McBratney, „Nawet nie wiesz, jak bardzo cię kocham”.
3. Janosch, „Ja ciebie wyleczę, powiedział Miś”, „Dzień dobry, Świnko”.
4. J. Spyri, „Heidi”.
5. H. Ch. Andersen, „Królowa Śniegu”.
6. C. Collodi, „Pinokio”.
7. A. A. Milne, „Kubuś Puchatek”.
8. J. Canfield, M. V. Hansen, Balsam dla duszy dziecka”.

IX. Solidarność

Utwory literackie, w których znajdują się przykłady solidarności lub jej braku:

1. A. Lindgren, „Bracia Lwie Serce”.
2. J. Tuwim, „Rzepka”.
3. C. S. Lewis, „Opowieści z Narnii”.

X. Piękno

Utwory literackie, w których znajdują się przykłady piękna lub jego braku:

1. H. Ch. Andersen, „Calineczka”, „Królowa Śniegu”, „Brzydkie kaczątko”.
2. J. L. Karl i W. Grimm, „Królewna Śnieżka”.
3. C. S. Lewis, „Opowieści z Narnii”.
4. A. Lindgren, „Bracia Lwie Serce”.
5. M. Musierowicz, „Znajomi z zerówki”.

6. E. Szelburg – Zarembina, „Idzie niebo ciemną nocą”.
7. J. Tuwim, „Spóźniony słowik”.

XI. Mądrość

Utwory literackie, w których znajdują się przykłady mądrości lub jej braku:

1. A. Lindgren, „Lotta z ulicy Awanturników”.
2. A-C. Westly, „Sekret Taty i ciężarówka”.

XVII. Aneks - narzędzia ewaluacyjne

- ankieta dla rodziców
- ankieta dla nauczycieli
- wywiad z dzieckiem

Bibliografia

J. Sakowska „Szkola dla rodzicow i wychowawcow”, CMPPP, Warszawa 1999

A. Faber, E. Mazlish, „Jak mówić, żeby dzieci nas słuchały, jak słuchać, żeby dzieci do nas mówiły”, Poznań 2007

S. Turecki „Jak zrozumieć problemy emocjonalne dziecka”, Warszawa 2005

M. Babiuch „Jak współpracować z rodzicami "trudnych" uczniów?”, WSiP, Warszawa 2005

A. Misiak, K. Kossakowska-Petrycka, „Mam nadpobudliwe dziecko”, WSiP, Warszawa 2007

I. Koźmińska, E. Olszewska, „Z dzieckiem w świat wartości” „Świat książki”, Warszawa 2007